

KOMENDA GŁÓWNA

PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

ZATWIERDZAM

Komendant Główny
Państwowej Straży Pożarnej
nadbryg. Wojciech Kruczek
(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

**PROGRAM
SZKOLENIA DOSKONALĄCEGO
Z ZAKRESU KIEROWANIA
DZIAŁANIEM RATOWNICZYM
NA POZIOMIE INTERWENCYJNYM**

Warszawa, 27-04-2026 r.

Opracowanie merytoryczne:

- Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu
- Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie
- Centralna Szkoła Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie

Konsultacje metodyczne

- Biuro Edukacji Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej

Niniejszy program powstał na podstawie ewaluacji „Programu szkolenia doskonalącego z zakresu kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym” zatwierdzonego przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej w dniu 28 września 2022 r. i zastępuje wyżej wymieniony program.

SPIS TREŚCI

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNE.....	4
1. Cel szkolenia	4
2. Sylwetka absolwenta.....	4
3. Warunki przyjęcia na szkolenie	4
II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO	5
1. Organizacja szkolenia	5
2. Zalecenia i wskazówki metodyczne.....	5
3. Plan nauczania.....	8
III. TREŚCI KSZTAŁCENIA.....	9
1. Organizacja i kierowanie działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym – 4T, 4P	9
2. Organizacja łączności w trakcie działań ratowniczych na poziomie interwencyjnym – 1T, 1P.....	10
3. Dokumentacja operacyjna działań ratowniczych – 1T, 2P	11
4. Współpraca z podmiotami współdziałającymi – 1T, 2P.....	12
IV. ZAŁĄCZNIKI	13

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNE

1. Cel szkolenia

Celem szkolenia jest doskonalenie wiedzy i umiejętności z zakresu kierowania działaniem ratowniczym podczas różnych zdarzeń ratowniczych, których rozmiar i charakter wymaga użycia zasobów ratowniczych w siłach właściwych dla poziomu interwencyjnego.

2. Sylwetka absolwenta

Po ukończeniu szkolenia słuchacz powinien:

- a) w sferze poznawczej:
  - wskazywać podstawy prawne kierowania działaniami ratowniczymi na poziomie interwencyjnym, w tym prawa, obowiązki oraz odpowiedzialność kierującego działaniem,
  - omawiać zasady organizacji łączności na potrzeby prowadzenia działań,
  - omawiać zasady współpracy i współdziałania w trakcie prowadzenia działań,
- b) w sferze praktycznej:
  - prowadzić działania ratownicze na poziomie interwencyjnym,
  - organizować łączność na potrzeby prowadzenia działań,
  - sporządzać dokumentację operacyjną,
  - współpracować z innymi służbami, podmiotami, instytucjami w trakcie prowadzenia działań,
- c) w sferze motywacyjnej mieć ukształtowane postawy:
  - odpowiedzialności za bezpieczeństwo podległych strażaków,
  - odpowiedzialności za jakość prowadzonych działań ratowniczych,
  - przestrzegania zasad i przepisów, w tym praw i obowiązków kierującego działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym.

3. Warunki przyjęcia na szkolenie

Warunkiem przyjęcia na szkolenie jest skierowanie przez przełożonego uprawnionego do mianowania / powołania, zgodne ze wzorem określonym w załączniku numer 1.

Na szkolenie mogą być kierowani:

- funkcjonariusze mogący zajmować oraz zajmujący stanowiska uprawniające do przejmowania kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym,
- kadra dydaktyczna szkół i ośrodków szkolenia Państwowej Straży Pożarnej.

II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO

1. Organizacja szkolenia

- a. Szkolenie jest organizowane i realizowane przez:
  - szkołę Państwowej Straży Pożarnej,
  - ośrodek szkolenia komendy wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej.
- b. Do prowadzenia zajęć dydaktycznych uprawnieni są:
  - kadra dydaktyczna Szkół,
  - funkcjonariusze i pracownicy PSP, posiadający doświadczenie w zakresie realizacji zadań wynikających z kierowania działaniem ratowniczym na poziomie co najmniej interwencyjnym,
  - specjaliści z dziedzin objętych programem szkolenia.
- c. Osobą odpowiedzialną za prawidłową realizację szkolenia jest kierownik szkolenia. Do jego zadań należy:
  - wybór kadry dydaktycznej,
  - opracowanie w porozumieniu z kadrami dydaktycznymi szczegółowego planu szkolenia,
  - przygotowanie sprzętu i materiałów niezbędnych do realizacji zajęć,
  - zapewnienie niezbędnego transportu dla całej grupy szkoleniowej w przypadku realizacji szkolenia poza placówką szkoleniową,
  - prowadzenie nadzoru nad realizacją planu szkolenia,
  - przygotowanie dokumentacji szkoleniowej.
- d. Podstawą organizacji procesu dydaktycznego jest program i plan nauczania. Podstawową formą nauczania jest lekcja, której odpowiada jedna godzina dydaktyczna trwająca 45 minut. Dopuszcza się łączenie jednostek lekcyjnych.
- e. Na realizację programu przewidziano **16 godzin dydaktycznych**, w tym:
  - zajęcia teoretyczne – 7 godzin dydaktycznych,
  - zajęcia praktyczne – 9 godzin dydaktycznych.
- f. Warunkiem ukończenia szkolenia jest obecność na 100% zajęć dydaktycznych.
- g. Udział słuchaczy w szkoleniu jest dokumentowany listami obecności.
- h. Słuchacz, który ukończył szkolenie otrzymuje zaświadczenie, którego wzór określa załącznik nr 2.
- i. Liczebność grup na zajęciach praktycznych, wykaz niezbędnego sprzętu i stanowisk zawiera arkusz samoceny stanowiący załącznik do „Zasad organizacji nadzoru dydaktycznego nad realizacją programów kształcenia i szkolenia zatwierdzonych przez komendanta głównego państwowej straży pożarnej”.

2. Zalecenia i wskazówki metodyczne

- a. Zajęcia teoretyczne powinny być organizowane dla całej grupy słuchaczy.
- b. Na zajęciach praktycznych należy dzielić słuchaczy na grupy.
- c. Przed szkoleniem, kierownik szkolenia ma obowiązek przedstawić słuchaczowi:
  - program i zalecaną literaturę,
  - zasady realizacji programu i zaliczenia szkolenia oraz sposób bieżącej kontroli wyników nauczania.
- d. W rozkładzie zajęć dydaktycznych należy uwzględnić korelację tematyczną.
- e. Na szkoleniu należy realizować następujące rodzaje zajęć praktycznych:
  - zajęcia wprowadzające,
  - zajęcia kształtujące umiejętności i nawyki,
  - zajęcia utrwalające umiejętności i nawyki,
  - zajęcia sprawdzające.
- f. W trakcie szkolenia należy zapewnić warunki do realizacji celu głównego oraz celów szczegółowych m. in. poprzez:
  - przestrzeganie zasad nauczania,
  - łączenie metod asymilacji wiedzy z metodami samodzielnego dochodzenia do wiedzy.
- g. Prowadzący zajęcia, w trakcie realizacji tematów przewidzianych w planie nauczania powinni zwracać szczególną uwagę na:
  - poprawną terminologię,
  - kształtowanie pożądanych umiejętności oraz koniecznych nawyków.
- h. W trakcie realizacji szkolenia powinna być dokonywana ocena osiągnięć słuchaczy. Zaleca się stosowanie takich metod kontroli osiągnięć słuchaczy jak pytania ustne czy zadania praktyczne.
- i. Zajęcia powinny być realizowane w pomieszczeniach zapewniających odpowiednie warunki higieny szkolnej oraz wyposażonych zarówno w proste, jak i techniczne środki dydaktyczne.
- j. Realizując cele szczegółowe, zarówno w trakcie zajęć teoretycznych, jak i praktycznych należy odnosić przekazywane treści wyłącznie do kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym.
- k. Zajęcia praktyczne należy organizować w formie ćwiczeń aplikacyjnych, sztabowych, warsztatów itp. Można również wykorzystywać narzędzia symulacji komputerowej.
- l. Zajęcia, o których mowa w ppkt. b) należy prowadzić w oparciu o studium przypadku realnych lub fikcyjnych zdarzeń ratowniczych. W przypadku przygotowywania fikcyjnego scenariusza zdarzenia zaleca się wykorzystywanie obiektów faktycznie znajdujących się na terenie województwa, z którego będą słuchacze (zakłady przemysłowe, hale, magazyny, rurociągi, zbiorniki, autostrady, itp. Planując szkolenie dla danej grupy można również poprosić jego uczestników o zaproponowanie takiego obiektu, który może w przyszłości stworzyć zagrożenie wymagające podjęcia interwencji ratowniczej.

- m. Zajęcia praktyczne z poszczególnych tematów mogą być połączone i realizowane w postaci scenariuszy zdarzeń obejmujących wszystkie elementy kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym.
- n. Scenariusze powinny dotyczyć różnorodnych zdarzeń ratowniczych, których rozmiar i charakter wymaga użycia zasobów ratowniczych z udziałem sił przewidzianych do interwencyjnego poziomu kierowania.

Scenariusze powinny zawierać przede wszystkim:

- wykaz sił i środków jednostek ochrony przeciwpożarowej (JOP) i ksrq z terenu, na którym będą prowadzone działania ratownicze;
  - opis wyjściowy zaistniałego zdarzenia;
  - opis sytuacji w chwili podjęcia działań ratowniczych;
  - narrację przebiegu zmian stanu zagrożeń i efektów oddziaływania ratowniczego.
- o. Wszystkie ćwiczące grupy powinny otrzymać ten sam scenariusz zdarzenia oraz te same zadania do wykonania. Zadania powinny dotyczyć elementów kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym zawartych w treściach i celach szczegółowych szkolenia. Po zakończeniu czasu przeznaczonego na dane ćwiczenie lub na jego etap, poszczególne grupy powinny przedstawić wyniki swojej pracy, tak aby wszyscy uczestnicy szkolenia mieli możliwość zapoznania się z decyzjami podjętymi w pozostałych grupach i z efektami ich pracy.
  - p. W przypadku scenariusza ćwiczeń opartego na prawdziwym zdarzeniu na zakończenie ćwiczenia prowadzący powinien przedstawić prawdziwy przebieg zdarzeń i podjęte w jego trakcie decyzje i czynności przez kierującego działaniem ratowniczym.
  - q. Zajęcia praktyczne należy tak zaplanować, aby pozostawić czas na dyskusję w trakcie omawiania ćwiczenia.
  - r. Do realizacji zajęć z tematu współpracy z podmiotami współdziałającymi można zaprosić przedstawicieli innych służb oraz podmiotów, z którymi słuchacze współpracują lub mogą współpracować w trakcie zdarzeń.
  - s. Dodatkowe wskazówki metodyczne znajdują się przy poszczególnych tematach zajęć.
  - t. Szkolenie należy zakończyć anonimową ankietą dotyczącą przydatności i sposobu przedstawienia treści oraz potencjalnych zagadnień do realizacji w kolejnych edycjach.

3. Plan nauczania

Lp.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Organizacja i kierowanie działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym	4	4	8
2.	Organizacja łączności w trakcie działań ratowniczych na poziomie interwencyjnym	1	1	2
3.	Dokumentacja operacyjna działań ratowniczych	1	2	3
4.	Współpraca z podmiotami współdziałającymi	1	2	3
Razem		7	9	16

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem

III. TREŚCI KSZTAŁCENIA

1. Organizacja i kierowanie działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym – 4T, 4P

Materiał nauczania:

- podstawy prawne precyzujące zagadnienia związane z kierowaniem działaniem ratowniczym,
- znaczenie pojęć akcja ratownicza, działanie ratownicze, działania pomocowe,
- pojęcie kierującego działaniem ratowniczym wraz z określeniem istoty osobowości prawnej KDR,
- definiowanie zakresu kierowania działaniem ratowniczym w oparciu o zapisy ujęte w obowiązujących regulacjach prawnych,
- prawa i obowiązki kierującego działaniem ratowniczym (w tym zadania wynikające z §38 oraz §39 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej),
- organizacja struktury kierowania na potrzeby działania ratowniczego,
- źródła odpowiedzialności kierującego działaniem ratowniczym.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- nadzorować przebieg kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym,
- poprowadzić działania ratownicze na poziomie interwencyjnym w taki sposób, aby w razie konieczności być przygotowanym na przejście w kierowanie na poziomie taktycznym,
- wskazać różnice pomiędzy działaniem ratowniczym, a akcją ratowniczą,
- zdefiniować okoliczności uzasadniające skorzystanie z uprawnień w ramach stanu wyższej konieczności,
- wskazać granice rozpoczęcia oraz zakończenia działań ratowniczych ze wskazaniem różnic interpretacyjnych pomiędzy działaniami prowadzonymi przez JOP włączonymi do ksrg oraz JOP nie będących elementami struktur ksrg,
- wskazać prawa i obowiązki kierującego działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym,
- asekurować ratowników oraz monitorować czas ich pracy w sprzęcie ochrony układu oddechowego (zgodnie z zapisami §38 oraz §39 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej,

- wyjaśnić zasady bezpiecznego ustawiania pojazdów pożarniczych podczas działań ratowniczych, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczenia pracy ratowników podczas działań oraz zapewnienia możliwości bezzwłocznej ewakuacji pojazdów,
- omówić źródła odpowiedzialności kierującego działaniem ratowniczym w kontekście przeprowadzonych działań ratowniczych.

Uwagi do realizacji tematu:

Realizując powyższe zagadnienia należy wykorzystać przykłady z prowadzonych działań ratowniczych lub ćwiczeń, w zakresie przyjętego sposobu organizacji i kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym.

Ponadto należy przewidzieć możliwości zaprezentowania własnych doświadczeń w ww. zakresach przez uczestników szkolenia.

2. Organizacja łączności w trakcie działań ratowniczych na poziomie interwencyjnym – 1T, 1P

Materiał nauczania:

- podstawy prawne precyzujące zagadnienia związane z organizacją łączności (Instrukcja w sprawie organizacji łączności radiowej, Zasady organizacji łączności (...), Metodyka postępowania podczas organizacji łączności na potrzeby KDR),
- budowa struktury łączności na poziomie interwencyjnym zgodnie z Metodyką postępowania podczas organizacji łączności na potrzeby KDR,
- organizacja łączności na potrzeby KDR – poprawność jej konstruowania i realizowania w relacjach KDR ↔ SK KP(KM) PSP oraz KDR ↔ podległe siły, a także nadzór nad jej funkcjonowaniem podczas organizacji działań ratowniczych,
- dysponowanie i możliwość wykorzystania SLRr, w tym możliwość wykorzystania dwóch radiotelefonów zainstalowanych na stałe w pojeździe lub mobilnego radioprzemiennika,
- postępowanie KDR w zakresie organizacji łączności, w przypadku dysponowania dodatkowych sił z własnego powiatu oraz dodatkowych sił z innych powiatów / województw,
- umiejętność prowadzenia korespondencji radiowej – „Minimum czasu nadawania, maksimum treści”,
- nadawanie i używanie odpowiednich kryptonimów radiowych,
- korzystanie z alternatywnych urządzeń zapewniających wymianę informacji (np. łączność telefoniczna GSM - tylko w uzasadnionych przypadkach),

- organizacja łączności z innymi służbami, podmiotami, instytucjami, centrami oraz ze statkami powietrznymi (postępowanie KDR w przypadku konieczności użycia statków powietrznych).

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- zorganizować łączność na potrzeby prowadzenia działań ratowniczych poziomu interwencyjnego zgodnie z „Metodyką postępowania podczas organizacji łączności na potrzeby KDR”.
- wyjaśnić zasady uruchamiania sieci powiatowej (PR) i kanału ratowniczo-gaśniczego (KRG), ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania KRG innego, niż ustalony pomiędzy Komendantem Wojewódzkim PSP, a Komendantem Powiatowym (Miejskim) PSP, do prowadzenia korespondencji na miejscu działań,
- scharakteryzować wykorzystanie mobilnego radioprzemiennika (specyficzne warunki środowiskowe: las, teren gęsto zabudowany, teren górzysty) i możliwości uruchomienia radiowej sieci retransmisyjnej (RSR) jako KRG,
- omówić zasady organizacji łączności w przypadku dysponowania sił z innych powiatów / województw na bazie krajowej sieci współdziałania i alarmowania (KSW),
- omówić zasady organizacji łączności z innymi służbami, podmiotami, instytucjami oraz statkami powietrznymi, w szczególności w oparciu o sieć współdziałania służb MSWiA (B112), krajową sieć współdziałania ze statkami powietrznymi (KSWL) oraz podpokładową sieć współdziałania ze statkami powietrznymi (PSWL),
- omówić zasady używania kryptonimów radiowych oraz tworzenia i wdrażania kryptonimów alarmowych i okólnikowych.

3. Dokumentacja operacyjna działań ratowniczych – 1T, 2P

Materiał nauczania:

- Dokumentacja działań ratowniczych oraz dokumentacja funkcjonowania ksrg zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- podać podstawę prawną regulującą kwestie dokumentacji operacyjnej ksrg,
- wskazać funkcyjnych zobowiązanych do sporządzania dokumentacji operacyjnej ksrg z doprecyzowaniem rodzaju dokumentów sporządzanych w ramach obowiązków służbowych,

- wypełnić dokumentację operacyjną.

Uwagi do realizacji tematu:

Realizując powyższe zagadnienia należy wykorzystać przykłady sporządzanej dokumentacji operacyjnej na potrzeby działań ratowniczych lub ćwiczeń, zgodnie z przyjętymi zasadami w tym zakresie dla poziomu interwencyjnego.

Ponadto należy przewidzieć możliwości zaprezentowania własnych doświadczeń w ww. zakresach przez uczestników szkolenia

4. Współpraca z podmiotami współdziałającymi – 1T, 2P

Materiał nauczania:

- zakres współdziałania z jednostkami ochrony przeciwpożarowej,
- zakres współpracy i współdziałania z systemem Państwowego Ratownictwa Medycznego,
- zakres i formy współpracy z innymi służbami, podmiotami oraz instytucjami,
- współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego,
- współpraca ze środkami masowego przekazu.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- omówić formy i istotę współpracy i współdziałania systemów i podmiotów ratowniczych,
- omówić zakres i możliwości wsparcia działań ratowniczych przez inne systemy i podmioty ratownicze,
- współpracować z przedstawicielami innych służb, podmiotów oraz instytucji,
- rozróżnić uprawnienia KDR względem podległych uczestników działań ratowniczych wynikające z rozkazodawstwa, kompetencji organu administracji publicznej i reguł współdziałania,
- zorganizować obsługę medialną oraz współpracować z mediami (zaangażowanie oficera ds. kontaktów z mediami, wybór miejsca do obsługi mediów, opieka nad mediami, terminowość i jakość przekazywania informacji do mediów).

Uwagi do realizacji tematu:

Realizując powyższe zagadnienia należy wykorzystać przykłady współpracy ze służbami, podmiotami, instytucjami współdziałającymi, a także mediami podczas działań ratowniczych lub ćwiczeń, zgodnie z przyjętymi zasadami w tym zakresie dla poziomu interwencyjnego.

Ponadto należy przewidzieć możliwości zaprezentowania własnych doświadczeń w ww. zakresach przez uczestników szkolenia.

IV. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

.....
(pieczęć jednostki delegującej)

KARTA SKIEROWANIA

Jednostka delegująca

Nazwa .....

Adres .....

Tel. / Fax / e-mail .....

Kieruję Pana / Panią.....

(stopień, imię i nazwisko)

Nr ewidencyjny PSP .....

na szkolenie doskonalące z zakresu kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym

realizowane w dniach ..... w .....

Oświadczam, że kierowany / -a:

- a) zajmuje stanowisko uprawniające lub został wyznaczony przez właściwego przełożonego do przejmowania kierowania działaniem ratowniczym na poziomie co najmniej interwencyjnym lub wchodzi w skład kadry dydaktycznej szkół i ośrodków szkolenia Państwowej Straży Pożarnej
- b) posiada kwalifikacje ratownika, aktualne na czas trwania szkolenia, zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie o Państwowym Ratownictwie Medycznym,
- c) posiada kartę szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy lub zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, aktualne na czas trwania szkolenia,
- d) nie posiada przeciwwskazań do pełnienia służby na stanowiskach bezpośrednio związanych z działaniami ratowniczymi,
- e) posiada orzeczenie komisji lekarskiej lub zaświadczenie lekarskie potwierdzające okresowe badanie lekarskie, aktualne na czas trwania szkolenia.

.....
(miejsowość, data)

.....
(podpis kierującego)

Załącznik nr 2

Strona pierwsza

.....
(pieczęć podłużna)

ZAŚWIADCZENIE

.....
(stopień, imię i nazwisko)

Nr ewidencyjny PSP .....

ukończył .....

szkolenie doskonalące

z zakresu kierowania działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym

przeprowadzone w .....

w okresie od ..... r. do ..... r.

według programu z dnia .....

zatwierdzonego przez .....

.....

....., dnia .....r.

(miejsowość)

Nr.....

ORGANIZATOR

.....

(pieczęć, podpis)

Lp.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Organizacja i kierowanie działaniem ratowniczym na poziomie interwencyjnym	4	4	8
2.	Organizacja łączności w trakcie działań ratowniczych na poziomie interwencyjnym	1	1	2
3.	Dokumentacja operacyjna działań ratowniczych	1	2	3
4.	Współpraca z podmiotami współdziałającymi	1	2	3
Razem		7	9	16

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem